

Justitiedepartementet

Enheten för familjerätt och allmän
förmögenhetsrätt

Yttrande över Rekonstruktionsutredningens betänkande Andra chans för krisande företag – En ny lag om företags- rekonstruktion (SOU 2021:12)

(Ju2021/01037)

Inledning

Svea hovrätt har granskat betänkandet utifrån de intressen som hovrätten främst har att bevaka och lämnar följande synpunkter.

Förslagets förhållande till aktiebolagslagen

I betänkandet föreslås att vissa avvikelser ska få göras från aktiebolagslagen när en rekonstruktionsplan fastställs, bl.a. när det gäller företrädesrätten till nya aktier vid nyemission. Av lagförslaget följer vidare att aktieägare med tillräckligt enhetliga intressen ska ”behandlas lika på ett sätt som står i proportion till deras respektive fordran eller rättighet” (2 kap. 29 §).

Hovrätten anser att det kan finnas skäl att under den fortsatta beredningen av ärendet närmare överväga hur rekonstruktören ska förhålla sig till att aktieägarna kan ha sinsemellan olika intressen. Avvikelse från aktiebolagslagen, vars innebörd i realiteten är att alla aktieägare inte behandlas lika, bör bara få göras om det behövs för att säkra förfarandets effektivitet. Rekonstruktionsplanen bör följaktligen inte ge en otillbörlig fördel åt en aktieägare. Motsvarande överväganden kan behöva redovisas i fråga om andra associationsformer.

Förslagets förenlighet med egendomsskyddet

Enligt förslagen i betänkandet ska det i en rekonstruktionsplan vara möjligt att föreslå åtgärder som påverkar företagsägarnas rättigheter. Såvitt avser aktiebolag föreslås att det bl.a. ska vara möjligt att fastställa en plan som inbegriper en minskning av aktiekapitalet eller en nyemission av aktier, och detta under vissa förutsättningar även om inte samtliga aktieägare samtycker till planen.

I betänkandet konstateras att förslagen i aktuella delar har stora likheter med de förslag som lades fram av 2007 års insolvensutredning. I fråga om förslagets förenlighet med regeringsformens och Europakonventionens regler om egendomsskydd hänvisas därför till de överväganden som då gjordes. Det redovisas härvid att 2007 års insolvensutredning ansåg att det var tveksamt om deras förslag ens omfattades av egendomsskyddet, eftersom ett ingrepp i ägandet endast skulle vara möjligt när aktierna konstaterats värdelösa. Slutsatsen var att den föreslagna regleringen i vart fall inte stred mot regeringsformen eller Europakonventionen, eftersom förutsättningarna för ett tillåtet ingrepp i egendomsskyddet är uppfyllda.

Rekonstruktionsutredningen har kortfattat anslutit sig till den bedömning som 2007 års insolvensutredning gjorde. Betänkandet innehåller således inte någon egen analys av hur utredningens förslag förhåller sig till reglerna om egendomsskydd.

Hovrätten anser att det inte har framkommit några skäl att ifrågasätta utredningens slutsats att förslagen är förenliga med regeringsformen och Europakonventionen.

Däremot menar hovrätten att de uttalanden som 2007 års insolvensutredning gör, och som Rekonstruktionsutredningen ansluter sig till, om att det är tveksamt huruvida aktierna i ett konkursmässigt bolag alls omfattas av egendomsskyddet framstår som alltför långtgående. Enligt hovrättens mening finns det goda skäl för att även sådana aktier, oavsett rekonstruktörens bedömning, ska anses ha ett ekonomiskt värde som i och för sig skyddas av regeringsformen och Europakonventionen.

Konsekvenser för de allmänna domstolarna

I betänkandet förutses att det nya rekonstruktionsförfarandet kommer att leda till att domstolarna behöver ta ställning till avsevärt mer komplicerade frågor än vad som normalt är fallet i dag, vilket kommer att ställa betydligt större krav på de domare som handlägger ärendena. Mot den bakgrunden har hovrätten i och för sig inga synpunkter på förslaget att koncentrera ärendena till ett färre antal domstolar än i dag.

Hovrätten finner inte heller skäl att ifrågasätta att varken *förslaget om koncentration* eller *förslaget om ökad digitalisering* kommer att medföra några påtagligt ökade kostnader för de allmänna domstolarna. I sammanhanget noterar hovrätten dock att det i betänkandet helt saknas en tydlig analys av vilka ekonomiska konsekvenser *utredningens övriga förslag* kan förväntas få för de allmänna domstolarna. Hovrätten efterfrågar en sådan analys.

Övrigt

Hovrätten har i övrigt inga synpunkter att lämna på de förslag som presenteras i betänkandet.

Avslutningsvis noterar hovrätten att betänkandet inte har remitterats till branschorganisationerna för revisorer och redovisningskonsulter. Enligt hovrättens mening bör det, mot bakgrund av dessa yrkeskategoriers praktiska erfarenheter av att biträda företag i ekonomiska svårigheter, under den fortsatta beredningen av förslagen övervägas att på lämpligt sätt inhämta deras synpunkter.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Anders Perklev, hovrättslagmannen Staffan Lind, hovrättsrådet Jacob Aspegren och tf. hovrättsassessorn Jeanette Witting, även föredragande.

Anders Perklev

Jeanette Witting